VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 187)**

z dnia 3 lipca 2019 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 187)

3 lipca 2019 r.

Komisja Polityki Społecznej i Rodziny, obradująca pod przewodnictwem poseł **Urszuli Ruseckiej (PiS),** przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

– informację na temat współpracy dwustronnej Rzeczypospolitej Polskiej i Chińskiej Republiki Ludowej w zakresie polityki społecznej.

W posiedzeniu udział wzięli: **He Yiting** przewodniczący Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych wraz ze współpracownikami, **Kazimierz Kuberski** podsekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Konrad Maziarz** zastępca dyrektora Departamentu Azji i Pacyfiku w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Brygida Śliwka, Małgorzata Cholewa, Dariusz Lipski, Elżbieta Przybylska, Wiesław Kozioł** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Dzień dobry, witam państwa bardzo serdecznie na 187. posiedzeniu Komisji Polityki Społecznej i Rodziny.

Gościem na naszym posiedzeniu, jeśli chodzi o stronę polską, jest przewodnicząca Komisji Polityki Senioralnej pani Małgorzata Zwiercan wraz z prezydium Komisji.

Na dzisiejszym posiedzeniu będziemy rozpatrywali informację na temat współpracy dwustronnej Rzeczypospolitej Polskiej i Chińskiej Republiki Ludowej w zakresie polityki społecznej. Referat w tym zakresie przygotował pan Kazimierz Kuberski z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – witamy pana ministra.

Bardzo serdecznie witam delegację członków Chińskiej Republiki Ludowej, pana ministra przewodniczącego He Yitinga, członka stałego Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych oraz dyrektora do Spraw Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych, członka Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych, zastępcę dyrektora Komisji do Spraw Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych, członka Komisji do Spraw Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych, dyrektora Biura do Spraw Społecznych przy Komisji do Spraw Rozwoju Społecznego – bardzo serdecznie witam państwa.

Chcę poinformować członków Komisji, że państwo przyjechali przedwczoraj do Polski. Odbyliśmy spotkanie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, goście odwiedzili województwo małopolskie i zapoznawali się z polityką społeczną naszego kraju, tematami, którymi są zainteresowani.

Stwierdzam kworum.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia został państwu doręczony.

Czy są uwagi do porządku?

Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzisiejszego posiedzenia.

Przechodzimy do jego realizacji.

Proszę pana ministra Kazimierza Kuberskiego o przedstawienie informacji na temat dwustronnej współpracy – bardzo prosimy, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Kazimierz Kuberski:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, panie ministrze, szanowni goście, mam przyjemność przedstawić krótko informację na temat współpracy dwustronnej Rzeczypospolitej Polski i Chińskiej Republiki Ludowej w zakresie polityki społecznej, komponentów realizowanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Współpraca jest bogata.

Strona chińska bardzo chętnie czerpie wiedzę z naszych rozwiązań ustawowych, ale nie tylko, szczególnie w zakresie pomocy społecznej, kwestii ochrony pracy, niepełnosprawności, zatrudnienia.

Głównymi, formalnymi podstawami współpracy są: Porozumienie o współpracy w dziedzinie pracy, zatrudnienia i zabezpieczenia społecznego pomiędzy Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwem Rozwoju Zasobów Chińskiej Republiki Ludowej, podpisane w Warszawie 23 września 2016 r. oraz Porozumienie pomiędzy Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej a Ministerstwem Spraw Cywilnych Chińskiej Republiki Ludowej w sprawie współpracy w zakresie pomocy społecznej, podpisane w Warszawie 4 grudnia 2018 r.

W ramach realizacji współpracy, wynikających z tych porozumień, odbyło się szereg spotkań. W dniach 25-27 listopada 2015 r. odbyła się wizyta delegacji China National Committee on Ageing, podczas której zostały przedstawione krajowe strategie, plany i programy podejmowane w obliczu wyzwań związanych ze starzeniem się społeczeństwa a także kwestie rozwoju systemu ubezpieczeń emerytalnych. W maju 2016 r. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej gościło przedstawicieli Biura Spraw Obywatelskich w Szanghaju – jednostki odpowiedzialnej za wdrażanie krajowych przepisów. Spotkanie dotyczyło wsparcia osób po 50. roku życia, programów na rzecz osób starszych oraz pracy ośrodków świadczących usługi na rzecz osób starszych. We wrześniu tego roku miało miejsce spotkanie sekretarza stanu w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej pana Stanisława Szweda z wiceministrem Rozwoju Zasobów Chin. Celem wizyty była wymiana wiedzy i doświadczeń w dziedzinie pracy, zatrudnienia i zabezpieczenia społecznego w kontekście wyzwań wynikających ze spowolnienia gospodarczego oraz rewolucji technologicznej. Strona chińska interesowała się również kwestią działań, które należałoby podejmować w kontekście polityki płacowej, poprawą warunków pracy i rozwoju nowych form zatrudnienia. Podczas wizyty zostało podpisane, wspomniane przeze mnie na początku, porozumienie o współpracy.

W następnym roku, w marcu 2017 r. odbyła się wizyta delegacji pod przewodnictwem wiceministra Biura ds. Legislacyjnych Rady Państwowej Chin. Głównym tematem rozmów było funkcjonowanie polskich urzędów pracy, udzielania wsparcia osobom bezrobotnym, pośrednictwa zawodowego oraz promocji zatrudnienia. W dniu 25 maja tego samego roku w siedzibie MRPiPS miało miejsce kolejne spotkanie z delegacją Biura Spraw Obywatelskich w Szanghaju, poświęcone tematyce wsparcia rządu RP w zakresie działalności organizacji charytatywnych.

W grudniu 2018 r. odbyła się w Warszawie wizyta wiceministra Spraw Cywilnych Chińskiej Republiki Ludowej, podczas której podpisano Memorandum o współpracy pomiędzy resortami. Mocą tego dokumentu zacieśniliśmy współpracę pomiędzy ministerstwami. To jest kontynuacja memorandum o współpracy z 2013 r., ale także związane ze współpracą w ramach projektu unijnego „UE – Chiny. Reforma Systemu Zabezpieczenia Społecznego". To jest drugi element naszej współpracy.

Poza ramami porozumień między resortami, MRPiPS uczestniczy – jako członek konsorcjum siedmiu państw unijnych: Belgii, Czech, Francji, Hiszpanii, Rumunii i Włoch – w projekcie wspólnym Komisji Europejskiej i rządu Chińskiej Republiki Ludowej „UE – Chiny. Reforma Systemu Zabezpieczenia Społecznego". Projekt rozpoczął się w listopadzie 2014 r., a okres jego trwania przewidziano na 4 lata. Został jednak przedłużony o rok, do listopada 2019 r. ze względu na konieczność dokończenia realizacji niektórych aktywności i zaoszczędzone w trakcie trwania projektu środki finansowe. Projekt jest finansowany ze środków Komisji Europejskiej oraz rządu Chińskiej Republiki Ludowej. Jego celem jest przekazanie Chinom doświadczeń państw europejskich w trzech

komponentach: wzmacnianie zdolności administracyjnej w zakresie zabezpieczenia społecznego, wzmacnianie zdolności instytucjonalnej w zakresie zarządzania finansowego i nadzoru nad funduszami ubezpieczenia społecznego, pomoc w rozwoju ram prawnych i wdrażaniu systemu pomocy społecznej. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jest koordynatorem trzeciego komponentu, którego celem jest pomoc Ministerstwu Spraw Cywilnych Chińskiej Republiki Ludowej w rozwoju ram prawnych i wdrażaniu systemu pomocy społecznej. Organami współpracującymi w tym komponencie są również Chińska Narodowa Komisja Rozwoju i Reform oraz Ministerstwo Finansów.

W ramach tego projektu odbyły się wizyty studyjne na różnym szczeblu w Chinach i w uczestniczących państwach UE. Chcę tutaj wspomnieć o spotkaniu Komitetu Doradczego projektu w Pekinie w lutym 2018 r. i wizycie delegacji chińskiej na Litwie i w Szwecji w czerwcu 2018 r. Również w czerwcu odbyła się w Warszawie wizyta studyjna Narodowej Komisji Rozwoju i Reform, dotycząca tematyki rynku pracy.

W sierpniu ubiegłego roku rozpoczęły się programy pilotażowe, mające na celu wdrożenie rozwiązań z zakresu pomocy społecznej w czterech prowincjach chińskich: Mongolia Wewnętrzna, Jillin, Syczuan oraz Jiangsu prowadzone przez Uniwersytet w Nanjing. Z kolei, we wrześniu w Pekinie odbyła się sesja treningowa dla pracowników Ministerstwa Spraw Cywilnych odpowiedzialnych za pilotażowe wdrożenia, a w październiku sesja treningowa na Uniwersytecie w Nanjing. Również w tym samym miesiącu, we wrześniu, miały miejsce warsztaty z udziałem ekspertów z Europy na temat standardów pomocy społecznej. W styczniu bieżącego roku odbyło się w Pekinie spotkanie Komitetu Doradczego Projektu i Komitetu Zarządzającego Projektem. Podsumowano na nim działania funkcjonowania projektu w ciągu ostatniego roku oraz przyjęto plan działań na rok 2019. Obecny rok jest ostatnim dla funkcjonowania projektu. Będzie okresem dokończenia działań i podsumowań merytorycznych i finansowych. Zwieńczeniem projektu będzie konferencja podsumowująca we wrześniu br. w Pekinie z udziałem przedstawicieli konsorcjum państw europejskich i partnerów chińskich. Zamierzamy w niej aktywnie uczestniczyć. Oczywiście, w ramach następnej perspektywy finansowej UE, planujemy kolejne działania.

Tak wygląda pokrótce nasza współpraca ze stroną chińską w zakresie polityki społecznej, realizowanej przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Dziękuję za uwagę.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

Otwieram dyskusję.

Bardzo proszę, to jest moment na zadawanie pytań panu ministrowi, ewentualnie naszym gościom.

Może pan przewodniczący chce zabrać głos?

Przewodniczący Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych He Yiting:

Przed chwilą usłyszeliśmy informację pana ministra odnośnie do współpracy w zakresie polityki społecznej. Członkowie naszej delegacji nie byli odpowiednio zaznajomieni z tym aspektem, ale dzięki temu mogliśmy dobrze zapoznać się z sytuacją. Mówiąc o współpracy pomiędzy dwoma krajami, następnym krokiem, jeśli chodzi o pracę, rodzinę, pomoc społeczną, Ministerstwo Spraw Cywilnych, Ministerstwo Zasobów Ludzkich i inne organizacje będą wzmacniały współpracę i powinny wziąć to pod uwagę. W ciągu ostatnich lat Chiny i Polska współpracują w dziedzinie pomocy i polityki społecznej. Zostały podpisane porozumienia. W pełni zaznajomiliśmy się z całą sytuacją. W dalszej perspektywie na pewno pojawią się projekty, które będą zacieśniały współpracę i kontakty.

Nie wiem, czy ministerstwa obu krajów przewidują następne kroki dotyczące współdziałania, nie orientujemy się do końca. Jeśli pojawią się propozycje odnośnie do pogłębiania współpracy, chętnie przekażemy je dalej.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Myślę, że to jest pytanie do pana ministra, ponieważ współpraca odbywa się na szczeblu ministerialnym. Z informacji, którą przedstawił pan minister, wynika, że współpraca jest kontynuowana jeszcze w roku 2019.

Bardzo prosimy o odpowiedź, jakie będą dalsze kroki bilateralnej wymiany doświadczeń i współpracy?

Podsekretarz stanu w MRPiPS Kazimierz Kuberski:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, nasze ministerstwo bardzo wysoko ceni dotychczasową współpracę. Uważamy, że efekty są bardzo zadawalające. Strona chińska czerpie korzyści z naszych rozwiązań, my również możemy nauczyć się wielu rzeczy.

Jeśli chodzi o przyszłość i kontynuację współpracy – we wrześniu w Pekinie odbędzie się konferencja podsumowująca projekt. Zamierzamy odbyć również dwustronną wizytę u przedstawiciela chińskiego ministerstwa i omówić zasady współpracy na kolejny okres. Jeśli chodzi o środki europejskie, czekamy na kolejną perspektywę finansową.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

Kolejne spotkanie odbędzie się we wrześniu, zapewne wtedy zostaną podjęte dalsze kroki.

Przypominam, że przed nami wybory parlamentarne i decyzja będzie zależeć od kolejnego rządu. Natomiast nasze spotkanie trwa od dwóch dni. Rozmawiamy na temat różnych problemów w obszarze polityki społecznej. Wydaje się, że Polska i Chiny to odległe kraje, ale wiele tematów jest wspólnych. Poruszaliśmy problemy dotyczące ochrony pracy, zatrudnienia, demografii, opieki nad osobami starszymi.

Bardzo prosimy o pytania.

Członek Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych Feng Jun:

Bardzo interesujemy się tematem prawodawstwa i polityki społecznej, jeśli chodzi o zawartość tych rozwiązań. Jakie są relacje Polski z innymi krajami UE odnośnie do polityki społecznej? Jak wygląda unifikacja polityki Unii Europejskiej w kwestii spraw społecznych? Czy polska polityka w tym zakresie różni się od europejskiej?

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję za pytanie.

Oczywiście, ze względu na fakt, że Polska jest członkiem Unii Europejskiej, przepisy europejskie muszą być implementowane do naszych regulacji, ale mamy również swoje programy w tym obszarze. One oczywiście muszą być zgodne z traktatami unijnymi.

Jeżeli chodzi o szczegóły, bardzo proszę o wypowiedź pana ministra.

Podsekretarz stanu w MRPiPS Kazimierz Kuberski:

Oczywiście, działamy w ramach przepisów unijnych, ale – jeśli chodzi o tematykę pomocy społecznej – w tym zakresie jest duża niezależność i samostanowienie poszczególnych państw członkowskich. Każde państwo indywidualnie ustala swoje wewnętrzne przepisy odnośnie do pracy, zabezpieczenia społecznego, mając na względzie odrębną sytuację wewnętrzną a także budżetową poszczególnych krajów.

Głównym elementem łączącym te rozwiązania jest system zabezpieczenia społecznego, który w ramach swobody przepływu usług, osób i towarów zapewnia ujednolicone i spójne przepisy transgraniczne, czyli związane z migracjami zarobkowymi, osiedlaniem się i podejmowaniem pracy w poszczególnych krajach członkowskich. Tutaj harmonizacja przepisów jest pełna.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

Na naszym posiedzeniu jest również obecna przewodnicząca Komisji Polityki Senioralnej. To jest kontynuacja naszego spotkania sprzed wczoraj, kiedy mówiliśmy, że Polacy są najszybciej starzejącym się społeczeństwem w Europie. To jest wyzwanie dla osób zajmujących się polityką społeczną, odnośnie do polityki senioralnej.

Bardzo proszę panią przewodniczącą o dwa zdania na temat podstawowych działań w ramach polityki senioralnej.

Poseł Małgorzata Zwiercan (WiS):

Szanowni państwo, szanowni goście, Komisja Polityki Senioralnej powstała w 2014 r. Jesteśmy jedynym krajem w Unii Europejskiej, w którym istnieje oddzielna komisja parlamentarna zajmująca się osobami starszymi.

Komisja była inicjatorem ustawy o osobach starszych. Informacja o sytuacji osób starszych jest corocznie przedstawiana Sejmowi i Senatowi przez ministra do spraw zabezpieczenia społecznego. Zakresem monitorowania jest sytuacja demograficzna, dochodowa, warunki mieszkaniowe, aktywność zawodowa, społeczna i obywatelska, sytuacja zdrowotna osób starszych. Można powiedzieć, że jest to historyczna ustawa zajmująca się osobami starszymi.

Komisja Polityki Senioralnej również odbyła kilkadziesiąt posiedzeń, na których były poruszane kwestie związane z aktywizacją osób w wieku 50+, rozwojem teleopieki i telemedycyny, m.in. aktywnością edukacyjną, aktywnością w obszarze sportu i turystyki, wielochorobowością i zespołami geriatrycznymi, rolą badań klinicznych w profilaktyce zdrowotnej osób starszych. Tym między innymi zajmuje się Komisja Polityki Senioralnej.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Dziękuję.

Zgłosił się jeszcze pan poseł – bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Jan Klawiter (niez.):

Pani przewodnicząca, szanowni goście, mam pytanie do przedstawicieli strony chińskiej.

Pomoc społeczna bardzo dużo zależy od modelu rodziny. Jak wygląda obecnie model rodziny w Chinach? Wiem, że w tym zakresie wiele się zmieniło w ciągu ostatnich lat. Na początku było duże ograniczenie liczby potomstwa, jak obecnie kształtuje się model rodziny w Chinach?

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Dziękuję.

Bardzo proszę o odpowiedź.

Członek Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych Feng Jun:

Spróbuję odpowiedzieć na pytanie pana posła.

Tradycją Chin jest poważanie wartości rodziny. To jest bardzo ważny element chińskiej kultury. Jednak, wraz z rozwojem gospodarczym, model chińskiej rodziny coraz bardziej się zmienił. Zamiast tradycyjnego modelu wielopokoleniowego, teraz najbardziej popularnym wzorem są trzy osoby w rodzinie.

W ciągu ostatnich lat, od 2015 r., państwo zezwala już na większą liczbę potomstwa, dwoje dzieci, zatem pojawia się model rodziny czteroosobowej, taką mamy tendencję. Wspólne mieszkanie młodych ludzi z ich rodzicami jest coraz rzadszym zjawiskiem. Coraz rzadziej kilka pokoleń mieszka w jednym domu, jednak opieka nad starszymi osobami jest usankcjonowana przez prawodawstwo – młodzi ludzie mają obowiązek opiekowania się swoimi rodzicami. Podstawowa opieka nad starszymi osobami odbywa się w rodzinie. Jednak, jeśli rodzina nie jest w stanie finansowo podołać opiece nad osobami starszymi, wtedy państwo im pomaga.

Przed chwilą pan poseł wspomniał o polityce jednego dziecka w Chinach. Młodzi rodzice mają problem, gdyż teraz muszą wspólnie opiekować się swoimi rodzicami lub teściami. Stanowi to obciążenia dla młodych małżeństwa, szczególnie finansowe. W Chinach zmieniło się nastawienie do polityki jednego dziecka, pan poseł to zauważył.

Obecnie państwo zezwala na posiadanie dwójki dzieci rodzinie. W przyszłości, jeśli rozrodczość będzie się zmieniać, polityka dwóch dzieci być może zostanie jeszcze bardziej poluzowana. Zmiany te również pozytywnie przekładają się na zwiększanie opieki nad rodzicami przez młode małżeństwa. Chodzi o lepsze pełnienie opieki w rodzinie.

Nie wiem, czy moja odpowiedź była satysfakcjonująca dla pana posła?

Wiceprzewodniczący Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych Chen Sixi:

Uzupełnię jeszcze wypowiedź.

W przeszłości, przed 2015 r., istniała polityka jednego dziecka, ale – w rzeczywistości – wiele rodzin posiadało więcej niż jedno dziecko.

Jeśli chodzi o opiekę nad osobami starszymi, w Chinach podstawą opieki są rodziny, ale mamy również systemowe rozwiązania, które uzupełniają tę opiekę. Zachęcamy starszych ludzi, aby spędzali czas również w lokalnych społecznościach, wespół z opieką, którą otrzymują w rodzinie. Udzielamy wsparcia poprzez budowę domów starości, ale to jest uzupełnienie. Ogólnie opieka nad osobami starszymi wygląda tak, jak zostało przed chwilą powiedziane.

Członek Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych Feng Jun:

Dodam jedno zdanie.

W ostatnich latach system opieki społecznej w Chinach bardzo szybko się zmienia. Poza opieką domową, rozwija się także system emerytalny, szczególnie w miastach. Przykładowo, kiedy przejdziemy na emeryturę, nasi synowie i córki nie będą musieli mieć żadnego udziału finansowego w opiece nad nami, będziemy bardziej potrzebowali duchowego wsparcia.

To będzie przejaw opieki młodych nad starszymi, to jest wyraz rozwoju społecznego.

Kierownik wydziału Biura Spraw Społecznych Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych Zhu Hengshun:

Chcę jeszcze uzupełnić wypowiedź.

Ze względu na fakt pojawienia się modelu rodziny, w którym małżeństwo musi opiekować się czterema rodzicami, obecnie Chiny proponują nowe ubezpieczenie, tzw. długoterminowej opieki. Głównym celem ubezpieczenia jest większe uspołecznienie opieki poprzez fundusz emerytalny, żeby starsi ludzie mogli nabywać określone usługi, co zmniejszy obciążenie dla młodych małżeństw.

To powoli znajduje odzwierciedlenie w prawodawstwie.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję.

O głos prosił poseł Jacek Świat, bardzo proszę.

Poseł Jacek Świat (PiS):

Pani przewodnicząca, szanowni goście, mam pytanie do pana ministra.

Chiny od lat wspaniale rozwijają się gospodarczo, przeszły długą drogę od czasu rewolucji kulturalnej. Bardzo cieszę się, że państwo przyjeżdżają do Europy, aby uczyć się rozwiązań społecznych, gdyż one są tutaj najbardziej rozwinięte.

Panie ministrze, czy to jest droga jednostronna? Czy kwestie dotyczące traktowania ludzi starszych, niepełnosprawnych, rozwiązania dotyczące pracy, polityki społecznej zaskoczyły i zainspirowały nas lub przedstawicieli Unii Europejskiej?

Przy okazji mam drugie pytanie do naszych gości: w Polsce przebywa kilkadziesiąt… może sto tysięcy obywateli Chin, którzy przyjeżdżają tutaj do pracy. Korzystam z usług chińskiej knajpki, która znajduje się w budynku mojego biura. Czy państwo wiedzą, ilu obywateli Chin wyjechało do Polski, jak im się tutaj żyje, pracuje, czy mają jakieś problemy?

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Dziękuję.

W pierwszej kolejności, pan minister.

Podsekretarz stanu w MRPiPS Kazimierz Kuberski:

Pani przewodnicząca, panie pośle, odpowiem krótko.

Oczywiście, jak pan zauważył, strona chińska czerpie głównie z doświadczeń polskich i unijnych. Łączy nas nie kwestia rozwiązań przepisów ustawowych, ale wspólne podejście do spraw rodziny, co było wspomniane w poprzednim wątku. Nasz rząd ma obecnie przesuniętą zwrotnicę w kierunku tradycji, wielopokoleniowej rodziny. Tutaj wartości są bardzo zbliżone. Polityka oparta na wartościach związanych z ochroną rodziny jest wspólnym elementem, który łączy nasze podejścia. Natomiast metody są nieco odmienne, ale obserwujemy również sposoby rozwiązywania problemów przez stronę chińską.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję.

Teraz proszę o odpowiedź naszych gości.

Padło pytanie dotyczące liczby obywateli Chin w naszym kraju – czy mają państwo takie dane, informacje zwrotne, jak im się tutaj żyje?

Przewodniczący Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych He Yiting:

Przed chwilą usłyszeliśmy pytanie, ilu obywateli Chin mieszka i pracuje w Polsce?

Ta liczba nie jest nam znana, ale słyszeliśmy od naszego chińskiego przewodnika, że w Polsce przebywa około 20 tys. Chińczyków. Nie jest to duża liczba. Nie wiemy, ilu z nich pracuje, ponieważ Chiny zazwyczaj nie organizują pracy swoim obywatelom za granicą. Znajdują tutaj zatrudnienie poprzez własne drogi i kanały. Wydaje się mi, że nawet nasz rząd nie posiada precyzyjnej statystyki.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję.

Wiem, że w naszym kraju jest ponad sześciuset studentów, także wspaniały student Uniwersytetu Warszawskiego, który teraz tłumaczy rozmowę. Stąd moja prośba do pana ministra, żeby mówił wolniej.

Bardzo proszę o pytania, czy ktoś chce jeszcze zadać pytanie?

Pan przewodniczący Janusz Śniadek prosi o głos, bardzo proszę.

Poseł Janusz Śniadek (PiS):

Dziękuję.

Szanowni goście, Wysoka Komisjo, postaram się mówić wolno.

Przyznam, że mocno zaintrygowały mnie kwestie dotyczące rodziny. Pan przewodniczący wspominał, że jeśli opieka nad rodzicami stanowi zbyt wielkie obciążenie finansowe dla młodej rodziny, wtedy państwo pomaga. Dlatego zainteresowało mnie, jak wygląda system emerytalny w Chinach?

Panowie podali trochę informacji, że taki system zaczyna funkcjonować, natomiast, czy wszyscy pracujący obywatele Chin są nim objęci? Czy spełnia on funkcję pomocy społecznej tam, gdzie rodzina samodzielnie nie jest w stanie podołać obowiązkowi?

Przewodniczący Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych He Yiting:

Jeśli chodzi o opiekę nad osobami starszymi, Chińczycy przywiązują bardzo dużą wagę do tej kwestii. Chiny są tradycyjnym krajem. W przeszłości rodzina zawsze była najważniejszą komórką społeczeństwa.

Obecnie, jeśli chodzi o rozwiązania systemowe, wszyscy pracujący mężczyźni w wieku powyżej 60 lat, kobiety powyżej 55 lat, mogą otrzymywać należne im świadczenie emerytalne w celu zaspakajania swoich potrzeb życiowych. Obecnie najniższe świadczenie emerytalne wynosi nieco powyżej 3 tys. juanów, to umożliwia zaspokojenie podstawowych potrzeb.

Poza tym, niektórym ludziom, nie mającym stałych źródeł przychodów, również wypłacamy najniższe świadczenie, które umożliwia przeżycie. Jednak wysokość tych świadczeń zależy od kondycji gospodarczej regionów, miast, prowincji. Najniższe świadczenie wynosi ponad 1 tys. juanów – od 1 tys. do 3 tys. juanów. W olbrzymich regionach wiejskich również jest część ludzi, którzy stracili możliwość pracy albo samotnych star-

szych osób. Oni także nie mają źródeł utrzymania i rząd wypłaca im tzw. rolnicze świadczenia emerytalne w wysokość kilkuset juanów lub więcej. Świadczenia te umożliwiają zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Możemy powiedzieć, że system pomocy społecznej i gwarancje emerytalne już pokrywają cały kraj. Kwoty są różne, ale wszyscy mogą zaspokoić swoje potrzeby. W ostatnim czasie, 5, 6 latach, uzyskaliśmy duży postęp w tej materii.

Jeśli chodzi o jakości życia, różnie to wygląda. Jednak wszystkie osoby mogą zaspokoić minimalne potrzeby, np. wyżywienie, mieszkanie, opieka medyczna.

Kierownik wydziału w Komitecie Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych Zhu Hengshun:

Uzupełnię jeszcze.

W ostatnim czasie prowadziliśmy badanie dotyczące gwarancji społecznych, opieki nad osobami starszymi. System nadal opiera się na opiece młodych ludzi, ale jest duża liczba starszych, samotnych osób, które są pozbawione opieki ze strony młodszych. Takie osoby mogą bez żadnych warunków wstępnych uzyskiwać opiekę w domach starości a koszty nad nimi są pokrywane przez państwo.

W zeszłym tygodniu byliśmy na terenowej inspekcji i zobaczyliśmy, że starsze osoby, bez względu na możliwości finansowe ich rodzin, mogą uzyskać opiekę medyczną. Wiemy, że opieka medyczna pochłania około 60% wszystkich kosztów. Takiej opieki będzie coraz więcej w przyszłości.

Członek Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych Feng Jun:

Chcę jeszcze uzupełnić.

W tym roku Chiny wprowadziły nowe prawo dotyczące podatku dochodowego. Mamy możliwość odliczenia kosztów, które młodzi ludzie ponoszą w związku z opieką nad osobami starszymi. Od podatku dochodowego można odliczyć 1 tys. juanów. Patrząc z punktu widzenia rozwoju gospodarczego Chin, młodzi ludzie nadal będą opiekowali się osobami starszymi, ale będzie to głównie wsparcie duchowe a nie – ekonomiczne. Ze względu na szybki rozwój Chin, państwo może oferować im prawie kompletny system opieki. Możemy zagwarantować zachowanie podstawowych warunków życia.

Mimo podwyższenia jakości życia ludzi przebywających na emeryturach, nie można niczym zastąpić funkcji, jaką pełni rodzina, z punktu widzenia osób starszych i dzieci. Tego nie można zastąpić.

Przewodniczący Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych He Yiting:

Tutaj chcę jeszcze powiedzieć o emeryturach w Chinach.

Chiny są społeczeństwem starzejącym się. W całym chińskim społeczeństwie jest już kilkanaście procent osób starszych. Ważnym tematem staje się zaplanowanie czasu tym osobom. Osoby starsze, które mogą samodzielnie funkcjonować, głównie spędzają swój czas z rodzinami, dzieci opiekują się nimi. Rzadko zdarza się, że kilka pokoleń mieszka w jednym domu.

Młodzi ludzie obecnie nie chcą mieszkać ze starszym pokoleniem, ale często odwiedzają swoich rodziców i to jest powszechne zjawisko. Mamy piosenkę w Chinach pod tytułem: „Często wracaj do domu zobaczyć rodziców". Mimo, że rodzice nie muszą już otrzymywać finansowego wsparcia, jednak potrzebują duchowego. Nawet jeśli młodzi są zajęci, muszą często odwiedzać swoich rodziców.

To jest bardzo znana piosenka w Chinach – „Często wracaj do domu zobaczyć rodziców".

Nadal stawiamy na rodziny, aby opiekowały się starszymi osobami i zapewniały im dogodne warunki. Najlepiej, żeby mogły spędzać czas w rodzinnym gronie aż do końca życia. Natomiast osoby starsze, które utraciły możliwość samodzielnego funkcjonowania, mogą korzystać ze specjalnych ośrodków, jednak takich osób nie jest dużo. Większość ludzi nie chce rozstawać się ze swoimi bliskimi i mieszkać w specjalnych ośrodkach, do których warunków ciężko się przyzwyczaić. Poza tym, takie ośrodki są bardzo drogie. W dużych miastach, np. Pekinie, lepsze ośrodki kosztują nawet 10 tys. juanów, nieco

tańsze – 5-8 tys. juanów. Wiele osób nie posiada takich środków finansowych i nie chce tam mieszkać. Wolą mieszkać z rodziną. Osoby starsze, mieszkające z rodziną, mogą zatrudnić opiekunkę, która będzie często przychodzić i świadczyć im usługi.

Osoby, które chcą mieszkać w specjalistycznych ośrodkach, często nie są w stanie podołać warunkom finansowym.

Zatem stawiamy na pomoc emerytom, starszym ludziom w obrębie lokalnej społeczności, np. usług, które mogą być świadczone w ich domach. Przykładowo, w szkole partyjnej, którą reprezentuję, istnieje specjalne biuro, które użycza powierzchnię dla społecznych organizacji opiekujących się starszymi osobami. Ośrodki, które całodobowo zajmują się starszymi osobami, kosztują ponad 6 tys. juanów. Takie ośrodki również mogą wysyłać swoich pracowników, aby w domach emerytów przygotowywali posiłki lub sprzątali. Zgodnie z usługami naliczane są odpowiednie opłaty. Gdy młodzi ludzie są w pracy, starsze osoby spędzają czas w takich ośrodkach, natomiast po powrocie do domu młodzi ludzie mogą ponownie opiekować się rodzicami. To jest tzw. dzienna opieka. To zjawisko również jest obecne w Chinach, ale nie bardzo rozpowszechnione.

Mimo wszystko, dzieci najczęściej opiekują się starszymi ludźmi w domach albo odwiedzają ich lub wynajmują im opiekunki.

Niewiele jest osób mieszkających w specjalnych ośrodkach. Ośrodki emerytalne nie są zyskowne, brakuje inwestorów, którzy chcieliby je otwierać, chyba że otrzymywaliby wsparcie ze strony rządu. Jednak nie jest to możliwe w najbliższej perspektywie.

Tak wygląda ogólna sytuacja.

Dyrektor Biura Spraw Społecznych Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych Wang Jin:

Znacznie łatwiejsza jest sytuacja, gdy w rodzinie jest rodzeństwo, najtrudniej, jest w przypadku jedynaków. Najbardziej dogodna jest sytuacją, gdy synowie, córki mogą przygotowywać posiłki i zanosić osobom starszym. Jeżeli są w stanie dostarczyć jeszcze ciepłą zupę, oznacza to, że warunki opieki nad starszymi są bardzo dobre i młodzi ludzie mogą zagwarantować im podstawowe potrzeby.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję.

Pan poseł Klawiter chce jeszcze zadać pytanie.

Poseł Jan Klawiter (niez.):

Pani przewodnicząca, szanowni goście, chcę jeszcze dowiedzieć się, jakie jest obecnie średnie wynagrodzenie w Chinach i jaki jest średni wiek życia kobiet i mężczyzn?

Członek Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych Feng Jun:

Obecnie średni wiek życia to 78 lat.

Średnia płaca, co wynika ze specyfiki Chin, nie jest równomierna. Każda prowincja ma różny poziom średniego wynagrodzenia. Obecnie mamy 31 stref administracyjnych i one prowadzą statystyki średnich i najniższych dozwolonych płac. W moich rodzinnych stronach (prowincja Jiangsu położona nad brzegiem morza, dobrze rozwinięta), średnia płaca wynosi około 7-8 tys. juanów miesięcznie w skali całej prowincji, ale w zachodnich regionach wynagrodzenia są trochę niższe. Zatem problem Chin to nierównomierny rozwój poszczególnych regionów. W kwestii opieki nad osobami starszymi musimy również wziąć pod uwagę nierównomierny rozwój. Nie możemy zastosować jednakowych standardów liczbowych w skali całego kraju.

Chiny mają jeszcze jeden sposób opieki nad osobami starszymi. To jest chińska specyfika. Mamy prawo, które specjalistycznie zajmuje się opieką nad osobami starszymi i pod tym względem koncentruje się polityka całego państwa. Poprawa i rozwój tego prawa również należy do naszych obowiązków.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję.

Czy ktoś chce jeszcze zadać pytanie, zabrać głos?

Pani przewodnicząca, bardzo proszę.

Poseł Małgorzata Zwiercan (WiS):

Pani przewodnicząca, szanowni goście, pan minister wspomniał, że zaczynają działać usługi opiekuńcze, chociaż jeszcze w małym stopniu. Czy rząd zajmuje się ustawami związanymi z aktywizacją osób starszych, żeby jak najdłużej zostały na rynku pracy a jeżeli przechodzą na emeryturę, nadal były aktywne i można było wykorzystać ich doświadczenie, wiedzę i cały dorobek ich życia?

Przewodniczący Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych He Yiting:

To jest wielowymiarowe pytanie, jeśli chodzi o Chiny. Chińczycy są społeczeństwem starzejącym się. Z drugiej strony mamy 1,4 mld obywateli, czyli dużą liczbę ludzi wchodzących na rynek pracy. Tutaj istnieje konflikt pomiędzy dwiema sferami.

Jeśli chodzi o pracujących, mamy nowe siły robocze wchodzące na rynek pracy. Dla nich również musimy znaleźć miejsce. To jest problem, z którym mierzy się chiński rząd. Obecnie zaczęliśmy już w niektórych miejscach próbować przesunąć wiek emerytalny, przykładowo mężczyźni mogą pracować do osiągnięcia 65 lat, a kobiety do 60 lat lub nawet trochę więcej.

Zdarzają się nawet miejsca pracy, w których nie rozróżnia się wieku kobiet i mężczyzn, ale to są programy pilotażowe, nie pojawiły się jeszcze w programach całego kraju.

Myślę, że będzie to kontynuowane w przyszłości, gdyż mamy wiele sygnałów. Ludzie, którzy osiągają 60, 65 lat często są w bardzo dobrej kondycji zdrowotnej. Mają doświadczenie, ogromną wiedzę i mogą pełnić wartościowe funkcje w społeczeństwie. Po przejściu na emeryturę najczęściej nie mają nic do robienia. Tak, że aktywizujemy ich społecznie. Chińską specyfiką są zbiorowe spotkania osób starszych, zbiorowa gimnastyka w celu aktywizowania się.

Z drugiej strony musimy także brać pod uwagę młodych ludzi, którzy powinni znajdować miejsce pracy. Każdego roku mamy 9 mln absolwentów wyższych szkół, dodając do tego 6 mln osób w kolejnej grupie, mamy około 15 mln ludzi wstępujących na rynek pracy. To jest duże obciążenie i wyzwanie dla nas.

Opóźnienie wieku emerytalnego… tutaj musimy znaleźć złoty środek pomiędzy tymi aspektami.

Dyrektor Biura Spraw Społecznych Komitetu Rozwoju Społecznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych Wang Jin:

Chcę uzupełnić.

Programy pilotażowe, które opóźniają wiek emerytalny, dotyczą lekarzy, sędziów, prokuratorów, zwykle nie bierze się pod uwagę pracowników fizycznych.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję.

Czy są jeszcze jakieś pytania?

Myślę, że problemy dotyczące polityki społecznej w naszym kraju, również w kraju naszych gości, w Chinach, są różnorodne. Spotykamy się z dużymi problemami zarówno w naszym kraju, jak i u państwa.

Polityka senioralna jest na pewno ogromnym wyzwaniem. Jest dużo do zrobienia, ale specyfika każdego kraju jest inna, natomiast mamy wiele wspólnych tematów, np. wiek emerytalny, aktywność seniorów, młode pokolenie, które wkracza na rynek pracy. Wcześniej już rozmawialiśmy o problemie szkolnictwa zawodowego, czyli braku konkretnych fachowców w danych zawodach. W Chinach jest to zauważalne, podobnie jak u nas.

Podczas tak krótkiego spotkania, posiedzenia Komisji, na pewno nie poruszymy wszystkich nurtujących nas tematów i problemów. Spotkania i dwustronna wymiana doświadczeń zawsze są owocne. Możemy poznawać specyfikę danego kraju i uczyć się nawzajem rozwiązywania problemów.

Bardzo dziękuję naszym gościom za obecność na posiedzeniu Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Państwo mają bardzo intensywny program od trzech dni.

Pozwolę sobie zakończyć dzisiejsze posiedzenie.

Członkom Komisji przypominam, że jutro o godz. 17.00 odbędzie się posiedzenie Komisji, będziemy pracowali nad prezydenckim projektem ustawy o centrach aktywności społecznej.

Bardzo dziękuję gościom.

Tutaj w sali odbędzie się spotkanie z grupą bilateralną, parlamentarną Polsko-Chińską.

Zamykam posiedzenie Komisji.